SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 183. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 25, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ВЕРЕСНЯ 1993. Ч. 183. РІК C.

В УКРАЇНІ ВІДБУДУТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНІ ВИБОРИ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 24-го вересня, парлямент України 243-ма голосами ухвалив постанову про вибори, згідно з якою скасовано постанову про референдум, а вибори народних депутатів України призначено на 27-го березня 1994 року. Постанова також передбачає вибори Президента, які відбудуться 26-го червня 1994 року. Останнє рішення прийняте на пропозицію самого Президента Леоніда Кравчука, який ще місяць тому запропонував скоротити термін президентства до чотирьох років і 23-го вересня, виступаючи на сесії Верховної Ради, закликав депутатів ухвалити проєкт конституційного закону про надзвичайні вибори депутатів до українського парляменту та провести нові вибори Президента.

Під час обговорення постанови про вибори депутат Олександер Мороз запропонував провести референдум щодо майбутнього устрою держави. Депутат Олександер Коцюба назвав проєкт постанови неконституційним і запропонував іти шляхом ротації народних депутатів. Дмитро Павличко назвав крок парляменту назустріч передчасним виборам кроком мудрим. За його словами, Україні потрібний новий партійно-структурний парлямент. Депутат Валентин Тризна помилкою Верховної Ради вважає те, що вона дозволила Іванові Плющеві маніпулювати ситуацією.

Президент Л. Кравчук заявив, що після обрання нового парляменту України він на першій же його сесії звернеться з проханням провести нові вибори Президента України.

Народні депутати Володимир Яворівський, Михайло Горинь і Іван Заєць зустрілися з учасниками пікетування на площі біля Верховної Ради і висловили подяку за те, що допомогли Верховній Раді схвалити рішення про вибори. Однак М. Горинь застеріг, що заспокоюватися не варто, слід готуватися до майбутніх виборів та сприяти, щоб до нової Верховної Ради прий шли представники демократичних сил.

Представники демократичних організацій подякували працівникам міліції, Національної Ґвардії та ЗМОП за поміркованість, самодисципліну і дотримання порядку на площі біля будинку Верховної Ради у ці напружені дні.

Л. КРАВЧУК ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЇ

Вашінгтон. — З Амбасади України у Вашінгтоні надійшов текст заяви Президента України Леоніда Кравчука, зробленої в Києві на сесії Верховної Ради 22-го вересня.

На думку Л. Кравчука, внутрішньополітична ситуація в Росії вимагає ретельного і глибокого вивчення та правної оцінки. „Але мені зрозумілі мотиви дій президента Росії, його прагнення розв'язати конституційну кризу. Тому сподіваюся, що росіяни підтримають кроки свого президента, спрямовані на забезпечення політичних і економічних реформ. Важливим є запевнення президента Росії щодо гарантій здійснення прав і свобод людини. Якщо вибори в Росії пройдуть на справді демократичній основі, то це не може не отримати позитивної оцінки, а Росія безумовно виграє. Я, як і завжди, підтримуватиму ті дії Б. Єльцина, що мають на меті збереження єдности Росії, стабільности, демократії і миру, утвердження рівноправних і добросусідських відносин між нашими народами", — заявив Президент України.

Водночас амбасадор України в Росії Володимир Крижанівський повідомив, що в ніч з 21-го на 22-го вересня спеціяльний телефонічний зв'язок української амбасади в Москві зі столицею України був перерваний. В. Крижанівський пов'язує це з панічними настроями в керівництві Росії після розпуску Б. Єльциним З'їзду народних депутатів та парляменту Росії.

У КИЄВІ ВІДБУЛОСЯ НАРОДНЕ ВІЧЕ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 21-го вересня, на Майдані Незалежности відбулося народне віче національно-демократичних сил України.

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл зазначив, що демонстрація єдности всіх демократичних сил і стала основною резиґнації прем'єр-міністра та Уряду України. Він закликав продовжити пікетування Верховної Ради поки депутати не ухвалять рішення про свою резиґнацію та призначення нових виборів на березень 1994 року, з одночасним проведенням референдуму щодо довір'я Президентові. Якщо Верховна Рада не зрезиґнує, сказав голова Руху, то слід вдатися до крайнього заходу — загальноукраїнського страйку 28-го вересня. Без реформи влади, вважає голова Руху, Україна загине як держава. Отож нині особливо потрібна єдність усіх демократичних сил.

Голова Конгресу Українських Націоналістів (КУН) Слава Стецько відзначила, що союз з Росією веде до ще більшого пограбування України, а тому, на її думку, Україна повинна вийти з СНД. Голова Християнсько-Демократичної Партії України (ХДПУ) Віталій Журавський, доповнюючи попередніх промовців, звернув увагу на те, що кризовою ситуацію в Україні назвати не можна — вона катастрофічна. І якщо депутати Верховної Ради не реаґуватимуть на вимоги народу, тоді повинна заговорити вся Україна.

Учасники віча закликали громадян приєднатися до загально-політичного страйку 28-го вересня у випадку, якщо будуть зіґноровані вимоги народу: призначити дату нових виборів, резиґнації Верховної Ради і проведення референдуму щодо довір'я Президентові.

Наступного дня, 22-го вересня, відбулася пресова конференція представників Конгресу Національно-Демократичних Сил (КНДС). На запитання відповіли Дмитро Павличко і Михайло Горинь. На думку Д. Павличка, події в Росії становлять загрозу і для України. Якщо не вжити ніяких заходів, то можуть підняти голову прихильники Хасбулатова і Кравчука. М. Горинь додав, що коли Президент Кравчук рахується з позицією лідерів політичних партій, то він не повинен їхати 24-го вересня до Москви, де плянується підписання документів про створення економічного союзу.

Верховна Рада є проти економічного союзу

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 22-го вересня, другий день праці восьмої сесії Верховної Ради України депутати присвятили обговоренню проєкту договору про економічний союз.

Обговорення розпочалося на бурхливих нотах. Вячеслав Чорновіл і Степан Хмара вимагали розгляду питання в контексті посилення національної безпеки України й можливого укріплення кордонів. Депутат Іван Заєць виклав становище Народної Ради щодо пред'явлення територіяльних претенсій з боку Росії.

У зв'язку з цим Народна Рада вважає за необхідне: обговорити питання національної безпеки і питання інтеґраційних процесів з країнами СНД та іншими сусідніми державами; ухвалити рішення про недопустимість поїздки Президента до Москви для обговорення питання про економічний союз; повернутися до питання про референдум, оскільки це головна вимога страйкарів і часу; вжити необхідних заходів для укріплення кордонів та захисту держави від можливої агресії з боку Росії.

Представники Народної Ради ще до початку сесії вирішили не допустити підписання економічного союзу бльокуванням трибуни та забороною голосування одного депутата кількома картками. Однак в цьому не було потреби, оскільки більшість депутатів у своїх виступах засудили ідею створення економічного союзу з наддержавними структурами.

Президент України Леонід Кравчук заявив, що вирішувати їхати чи не їхати 24-го вересня до Москви він буде сам. Верховній Раді належить ратифікувати, чи не ратифікувати угоди, які він підпише. Президент виступив за вхід України до економічного союзу, але на правах асоційованого члена. Інше вирішення цієї проблеми приведе до розколу України, сказав Л. Кравчук.

І. Плющ також виступив проти входу України в економічний союз і гостро скритикував політику Росії щодо держав СНД, зокрема України.

Народний депутат Павло Кислий сказав, що економічний договір не відповідає міжнародним нормам. Він передбачає надання Росії таких надзвичайних уповноважень, які український парлямент був надав Л. Кучмі. П. Кислий підтримав пропозицію Президента підписати угоду про приєднання України до економічної угоди на правах асоційованого члена.

Депутат від Харківщини Олександер Бандурка нагадав, що в Росії тепер дво-

(Закінчення зі стор. 3)

Міністри ЕС досягли компромісу

Брюссель, Бельгія. — Члени Европейської спільноти (ЕС) закликали Вашінгтон піти на поступки у справі сільськогосподарських субсидій. Прозасідавши цілу ніч, міністри закордонних справ, сільського господарства і торгівлі країн Спільного ринку знайшли такий вихід, маючи надію вирішити кризову ситуацію, що виникла із-за погроз Франції накласти вето на сільськогосподарську угоду, підписану в кінці минулого року у Вашінгтоні.

У листопаді минулого року представники Европейської спільноти і ЗСА підписали так званий „блейргавзький договір" — угоду, яка передбачає значне скорочення сільськогосподарського виробництва в Европі і поступове зменшення державних субсидій аграрному секторові в країнах Спільного ринку. Ця угода, укладення якої довго вимагали американські фармери, була підписана під тиском тодішньої Адміністрації ЗСА. Президент Буш навіть загрозив потроїти митні тарифи на европейські товари, що вводяться у ЗСА, якщо представники Спільного ринку не зможуть домовитися. І, наперекір постійним запереченням Франції, такий договір у рамках Генеральної угоди щодо митних тарифів і торгівлі був прийнятий.

Незабаром Франція почала вимагати перегляду договору, погрожуючи накласти вето на цю угоду, яка не відповідає інтересам французьких фармерів. Арґументи французів були прості: підписаний договір суперечить програмі поміркованого і поступового зменшення сільськогосподарських субсидій, затверджений керівниками ЕС, і порушує стабільність всієї сільськогосподарської системи на континенті. Однак якщо уряд соціялістів був готовий до деякого компромісу, то нинішній уряд Франції має намір стояти до кінця.

Таке непримириме становище Франції привело до того, що інші члени ЕС змушені були погодитися, щоб не допустити до розколу. В результаті гарячих дискусій виник проміжний варіянт: просити Вашінгтон піти на поступки лише у справі сільськогосподарських субсидій, не розглядаючи договір в цілому.

Французький уряд настроєний рішуче і має намір до кінця відстоювати своє становище.

РОСІЇ ЗАГРОЖУЄ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ

Москва. — В четвер, 23-го вересня, помічник президента Боріса Єльцина Дмітрій Ардаматський заявив, що „міністерство внутрішніх справ може застосувати специфічні методи, щоб невтралізувати небезпеку, викликану діями екстремістів". Іншими словами, проти антиєльцинівських демонстрантів може бути вжита сила. Того ж дня пресовий секретар президента Анатолій Красіков оприлюднив заяву Б. Єльцина для преси: „Екстремісти, злочинці, члени мафії збираються довкола „білого дому" з метою дістати неконтрольовану зброю, це створює небезпеку для населення, у зв'язку з чим міністерствуо внутрішніх справ повинно застосувати необхідні заходи для запевнення безпеки громадян".

Хоч у Москві й інших великих російських містах в цілому зберігається спокій, поблизу „білого дому", тоб то будинку Верховної ради, зібралося декілька сотень непоступливих противників президента Б. Єльцина. Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, демонстранти почали створювати „формації самооборони", в руках окремих осіб з'явилися автомати.

Також у четвер президент Б. Єльцин повідомив, що призначає нові президентські вибори на 12-го червня 1994 року, хоч його законна каденція закінчується лише у 1996 році.

Тим часом голова розпущеної Б. Єльциним Верховної ради Руслан Хасбулатов продовжує закликати депутатів до опору і „відновлення конституційної системи".

Українські ансамблі виступлять на фестивалі

Мідлтавн, Огайо. — В цьому містечку буде відбуватися в днях від 1-го до 3-го жовтня міжнародний фестиваль, в якого особливій увазі буде Україна з багатою програмою та виставками як і мистецькими виступами.

У мистецьких програмах візьмуть участь дві жіночі групи: „Контраст" — танцювальна група і „Чарівна" із співом, грою на бандурі і кобзі та вже широко відомий ансамбль „Галичина" з України, який саме тепер відбуває своє перше турне по ЗСА і Канаді. Ансамбль виступить на фестивалі тричі — 1-го жовтня о год. 7-ій вечора, а 2-го о год. 12-ій полудня і 6:30 вечора.

Рівночасно на фестивалі буде аж сім виставок різного мистецького роду, а це виставка фотографій зроблених безпосередньо після катастрофи в Чорнобилі, виставка писанок Тані Осадци, виставка і продаж експонатів членів товариства художників „Доля" з України, виставка художниці Елеонори Осипової з України, виставка експонатів з приватної збірки Володимира і Оксани Баслядинських і виставка одягу із IX і X сторіч з Харкова.

Фестиваль і всі виставки та мистецькі виступи будуть відбуватися в будинках міської управи, 1 Сентер Плаза, Мідлетавн, Огайо.

Крім мистецької програми 1-го жовтня відбудеться конференція з економічних питань із учасниками з України.

За інформаціями слід звертатися до В. Баслядинського телефонічно (216) 661-1700.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІТАЛІЇ Карльо Чампі заявив, що його уряд є готовий зрезиґнувати, як тільки дочекається затвердження парляментом чергового державного бюджету і внесе зміни до теперішнього виборчого законодавства. К. Чампі, колишній керівник Національного банку країни, зайняв пост прем'єра у квітні цього року, після того, як у висліді найбільшого в італійській історії скандалу не залишилося жодного чільного діяча з усіх політичних партій, не заплямованого корупцією. Однак не виглядає, що парлямент затвердить новий бюджет, оскільки він передбачає значне зменшення державних соціяльних програм. Проти цього вже виступив ряд італійських профспілок.

ЦИМИ ДНЯМИ В МОСКВІ знешкоджено велику банду, яка займалася виготовленням радіокерованих мін і отруйних речовин, а також фальшивих дипломатичних пашпортів. Стало відомо, що організаційні нитки від банди тягнуться до багатьох осіб у державних структурах.

ФРАНЦУЗЬКА АВТОВА ФІРМА Пежо, яка вже довший час не має достатнього збуту для своєї продукції, повідомила, що в наступному році зменшить число робітників на своїх підприємствах на 4,000 осіб. Однак практично нікого не буде звільнено, бо зменшення кількости працюючих відбудеться за рахунок пришвидшеного виходу старших робітників на пенсію.

ІНДІЯ ЗДІЙСНИЛА ПЕРШЕ успішне випробування ракети-носія, здатної виводити в космічну орбіту сателіти вагою до тонни. Випробування відбулися над космодромом Шрігаріпата у стейті Андгра-Прадеш. І ракету, і сателіт виготовили індійські спеціялісти.

ХОРВАТСЬКЕ КЕРІВНИЦТВО виступило з вимогою, щоб Організація Об'єднаних Націй вивела з території республіки свій 14-тисячний контингент „голубих шоломів", оскільки ООН не домоглася роззброєння сербських формацій на території Країни. Чинність мандату на перебування миротворчих військових підрозділів у Хорватії закінчується 30-го вересня. Спостерігачі передбачають, що виведення „голубих шоломів" приведе до нового загострення ситуації в цьому реґіоні Балканів. Відомо, що раніше хорватські серби, користуючись підтримкою Сербії і її армії відірвали від Хорватії ряд територій, однак тепер хорватська армія озброєна значно краще, ніж на початку війни. Саме тому хорватські радикали прагнуть відновити контролю над Країною.

У ВІВТОРОК, 21-ГО ВЕРЕСНЯ, терористи з радикальних палестинських угрупувань застрілили 38-річного керівника Фатаґу (фракції ПВО) Мохаммеда Абу Шаабана. Це перше вбивство на контрольованих Ізраїлем арабських територіях від часу підписання мирного договору між Ізраїлем і Палестинською визвольною організацією. Вбивство сталося відразу після виступу М.А. Шаабана на мітинґу в Ґазі, учасники якого підтримали палестинсько-ізраїльську угоду.

ПРЕДСТАВНИКИ ГЕН. АЙДІДА дали до зрозуміння, що його бойовики заатакують укріплення військового підрозділу ООН в сомалійській столиці, якщо не буде звільнено захопленого „голубими шоломами" Османа Ато, одного з найближчих помічників ген. Айдіда. Ситуація в Моґадішу залишається дуже напруженою. В останні дні сомалійські снайпери стріляють у вікна готелю, де мешкає більшість закордонних журналістів. Під постійним обстрілом з мінометів перебуває головне бюро ООН у Моґадішу.

В АМЕРИЦІ

У РАННІХ ГОДИНАХ в середу, 22-го вересня, пасажирський поїзд з 220 особами в дорозі з Лос Анджелес до Маямі вийшов з рейок, в'їхавши на міст поблизу місцевости Чікасо в Алабамі. Катастрофа була трагічною, бо два вагони затопилися в річці, а подати їм рятувальну допомогу було дуже важко. Покищо нараховано біля пів сотні жертв і місцеві власті попереджають, що можливо ще більше тіл вдасться видобути з намулу ріки. Цю катастрофу зараховують до найгірших поїздових катастроф у ЗСА від часів Другої світової війни. З врятованих 157 осіб тільки семеро потребували медичної допомоги. Є підозріння, що катастрофа була наслідком нарушення баржами залізничного мосту.

ЗАПРОПОНОВАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ Биллом Клінтоном плян охорони здоров'я створює цілу мережу нових зобов'язань для усіх 50 стейтів, які, згідно з пляном, будуть відповідальними за забезпечення кожного свого мешканця. З цього приводу деякі скептики кажуть, що тут може бути одна з головних перепон для цього пляну охорони здоров'я, бо не кожний стейт має технічне та персональне обладнання для переведення його в життя. Але аналітики передбачають, що більшість стейтів підтримає Президента у його намаганнях медично забезпечити кожного громадянина країни.

ГЕНЕРРАЛ ДЖАН ШАЛІКАШВІЛІ, номінат президента Билла Клінтона на керівника Об'єднаних шефів штабів американських військових з'єднань, твердить, що 25,000 американських вояків у Боснії для утримання миру після того, як всі воюючі сторони погодяться на будь-яке замирення, буде коштувати в першому році 4 біл. дол. Він також на зізнаннях перед Сенатською комісією збройних сил сказав, що 50,000 тяжко озброєного війська Північно-атлантійського оборонного союзу (НАТО) могли б успішно контролювати ситуацію в Боснії після замирення. На цих же зізнаннях ген. Дж. Шалікашвілі заявив, що він не знав про військову службу свого батька у німецькій дивізії під час Другої світової війни.

У СЕРЕДУ ВРАНЦІ, 22-го вересня, міжпростірний корабель „Дискавері" приземлився на кейп Канавералі. На цей раз відкладене із-за поганої погоди приземлення пройшло успішно, і корабель такого типу вперше приземлився в темний час доби. Центр управління полетами змушений був відкласти приземлення космічного корабля на добу — низька хмарність і постійний дощ змінили пляни керівників НАСА. Представник Центру управління полетами повідомив, що за час полету астронавти виконали всі свої завдання: запустили експериментальний супутник зв'язку, ввели в дію новий телескоп і підготовили до вжитку супертелескоп „Габбл", який довгий час не працював, та привезли до направи німецького сателіта.

„Вони відчули, що є католиками другої кляси"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович).

— Так, — каже голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання інж. Василь Колодчин — молоді українці в часі відзначування 60-річчя першого здвигу 'Українська Молодь Христові' висловили у розмовах у Львові, саме такі почування.

Він разом із іншими провідними членами патріярхального руху: головою УПТовариства в ЗСА Олександром Пришляком, заступником голови Василем Никифоруком, головним редактором журналу „Патріярхат" і заступником голови ред. Миколою Галівим, відвідали редакцію „Свободи", щоб розповісти про останні події в УГКЦ та про участь у святкуваннях „Українська Молодь Христові" і конференції Світового Християнського Конгресу у Львові, в яких мали нагоду послухати думок греко-католицького населення України.

Саме при тій нагоді почули вони гіркі думки української молоді і стурбовання вірних в Україні відношенням Апостольської столиці до розвитку УГКЦ.

Представники мирянського руху в ЗСА на відвідинах в УНС (зліва, сидять): В. Колодчин, У. Дячук, О. Пришляк; (стоять, зліва): В. Никифорук, В. Сохан і М. Галів

Тут наші гості порушили так відомі широкому загалові вірних УГКЦ факти створення латинських єпископатів в Україні і розвитку польської церкви під опікою Папи Івана Павла II, про постанови Другого Синоду, які не впроваджено в життя, справу Закарпаття та інше. Делегати конференції у Львові заявили, як розповідають гості, велике стурбовання, що аж п'ять польських єпископів мають юрисдикцію в цілій Україні. Є докази як пляново переводиться латинізацію, як провадиться Служби Божі у трьох мовах, як говориться про Польську Католицьку Церкву. Цікаве також, що в часі конґресу учасники виявили своє стурбовання подіями в Торонтонській єпархії УГКЦеркви, як взагалі усіми справами Української Помісної Католицької Церкви.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Рятування демократії почерез диктатуру

Найтривалішою державною системою є демократія, але й найважчою, найскладнішою, найтруднішою. Демократія — це грецьке слово, яке означає „право — чи правління — народу". Ще Абрагам Лінкольн у Ґеттисбурзькій промові сказав слова, що досі ідуть відгомоном по всій Америці: „Що цей уряд з народу, через нарід і для народу...". Тому демократія вимагає, щоб народ був політично зрілий, щоб він розумів, кого вибирає до законодатних палат, щоб знав, що таке послух законом, щоб була тісна гармонійна співпраця між верховною репрезентаційною і виконавчою владою і щоб незалежний від політичної влади суд діяв строго притримуючися карного і цивільного кодексу. Сучасний стан в усамостійнених країнах, колишніх членських республіках СССР та в його комуністичних сателітах є яскравим наявним доказом, як страшенне трудно всім цим країнам — з Україною включно — бути демократичними республіками, не тільки за вивіскою, а за державносуспільним ладом.

Кілька днів тому колишній дорадник президента Джиммі Картера у справах крайової безпеки, емеритований професор університету Збіґнєв Бжезінскі, високої кляси державно-політичний діяч висловлював на телебаченні свій погляд про сучасну дійсність у післякомуністичних державах і про їхню майбутність. І він, стовідсотковий демократ не виключає диктатури у деяких цих новопосталих країнах, як тимчасового режиму для впорядкування відносин.

Те, що ділось у Росії і те, що ділось та діється в Україні насправді є пародією новітньої демократії західнього типу, тієї демократії, що її дефініцією є „Закон і порядок". На цьому місці було вже не раз порівнювання відносин в Україні і Росії. Хронічна війна між президентом Борісом Єльцином і ворожим йому парляментом дійшла до кульмінаційної точки 21-го вересня ц. р. Єльцин розв'язав парлямент і розписав нові вибори. Парлямент проголосив цей акт протиконституційним і заприсягнув віцепрезидента Александра Руцкого на президента. Президент Билл Клінтон розмовляв телефонічно з Єльцином і запевнив, що уряд ЗСА підтримує його. Теж саме зробили керівники України, Англії, Франції, Німеччини.

Єльцин рятує демократію диктатурою, бо його опозиціонери кажуть правду, що розв'язання парляменту — це акт протиконституційний. Але цей акт був розумний і свідчить про державницький розум Бориса Єльцина. Він, виступивши з Компартії СССР на її останньому конґресі — заявився за демократією. Ставши після Міхаїла Ґорбачова президентом — опинився в ситуації керівника держави, якому парлямент кидає колоди під ноги і не дозволяє переводити необхідну економічну реформу. Тепер ключ ситуації в російській армії. Ситуація трішки подібна до путчу сталіністів 19—21-го серпня 1991 року, з цією великою різницею, що тепер у будинку парляменту перебувають вороги демократії, а Єльцин урядує у Кремлі. Хоч А. Руцкой є емеритованим генералом — московський гарнізон буцімто підтримує Єльцина, — чи так воно дійсно — покажеться у найближчих днях. Покищо Єльцин став диктатором.

Паралеля з Україною — як на тарілці. Український парлямент, Верховна Рада з епохи Ґорбачова, записалася в історію своїм проголошенням незалежности України, але виявилася незрілою у ролі законодатної установи. Мафії розкрадають державне майно однаково в Росії як і в Україні. Нема конституції, нема розподілу функцій Президента, прем'єра і Верховної Ради, мови нема про „закон і порядок". Українська верховна влада, звичайно, тягнеться у хвості рішень у Москві. Коли б Президент Леонід Кравчук пішов за прикладом Єльцина і розв'язав Верховну Раду — мав би за собою ввесь український демократичний табір в Україні і в діяспорі, бо всі зрозуміли би, що такий демократичний крок необхідний для рятування демократії.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ опитами проведеними газетою „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес, більшість американських громадян годяться на те, щоб навіть заплатити більші податки, якщо це допоможе забезпечити кожного громадянина ЗСА охороною здоров'я. Ці ж самі опити виказали, що велика кількість громадськости дещо скептично ставиться до того, чи зможе теперішній Уряд президента Билла Клінтона перевести таку зміну в життя.

Василь Сокіл

ЗАЛЕЖНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Дискусії над проєктом конституції України продовжуються. Дискутують і свої, і чужі, і в засобах інформації та комунікації, і на звичайних та науково-домашніх і міжнародних конференціях. Це все дуже гарно і корисно, але притому варто пам'ятати про одну річ. Кожний конституційний правник може написати логічно бездоганно сконструйовану конституцію за кілька днів. Та коли такі конституції напишуть конституційні правники з різних держав і культур та з різними політичними переконаннями, тоді спільних підходів до конституційних принципів надто багато не буде.

Очевидно — як я вже згадував у минулому — про те, що буде в конституції, рішають не конституційні правники, а політики, і тому смішно є слухати твердження високопоставлених людей в Україні про те, що та чи інша версія конституції України є добра тому, що Конституційна комісія взяла до уваги стільки то сотень завваг або тому, що про неї висловилися добре науковці на якомусь міжнародному симпозіюмі.

Подивімся тільки на реакції на новий проєкт конституції лише в одному часописі — „Голосі України". Подаю заголовки статтей: „Не допустити ефекту „балканізації"; „Нам потрібна сучасна конституція"; „Про 'Конституційність' проєкту нової конституції України"; „Президент без влади, а рада — всевладдя".

Законодавча влада, адміністрація і судівництво України все ще працюють на основі конституції УССР. Очевидно, після проголошення соборности і незалежности Верховна Рада мусіла поробити в конституції потрібні зміни. Та продовжувати латати стару конституцію не мало сенсу, і тому виринула конечність прийняти нову конституцію.

У жовтні 1990 року Верховна Рада створила Конституційну комісію, в якій є репрезентанти різних політичних поглядів. У травні 1991 року був опублікований проєкт нової конституції. Над тим проєктом почалась дискусія, вислідом якої були значні зміни у проєкті.

З недавніх політичних декларацій і практичних потягнень виходить, що є основна різниця у поглядах на відношення між Урядом, Парляментом і судом між Президентом Кравчуком і Верховною Радою. Ці різниці проілюструвала пропозиція Кравчука кілька місяців тому, щоб Верховна Рада дозволила йому стати безпосереднім головою Уряду, Верховна Рада пропозицію ту відкинула, та багато людей, між ними і автор цих рядків, вітає еволюцію Кравчука в тому напрямі. Центральне питання є — чи Кравчук, на взір Єльцина, схоче всіми силами боротись за конституцію з сильною президентською владою, чи — в ім'я тимчасового і напевно короткотривалого політичного миру — піде на компроміс?

Дивлячись поза межі свого загумінку, українці доброї (політичної) волі повинні взяти до уваги пару історичних фактів, які є досить безспірні. Одним таким фактом є політична стабільність Америки, яку без сумніву треба завдячувати конституції з сильною президентською владою. Ніяка інша більша демократія не проіснувала так довго без політичних переворотів. Чому б не взяти собі цю конституцію за зразок?

Другою основною проблемою є здібність Уряду балянсувати державний бюджет. За нормальних політичних обставин найбільші сварки між політичними групами точаться на тому тлі. Під тим оглядом конституція Америки не дописує. Десятками літ уже народні представники в Парляменті Америки під час передвиборчих кампаній обіцяють людям різні благодаті, не згадуючи про те, що за них треба платити за допомогою вищих податків і державних позичок. Таким чином державний борг в Америці став таким великим, що він сповільняє економічний ріст країни. І тому чимраз більше людей пропонує таку зміну конституції, яка зобов'язувала б Уряд втримувати бездефіцитний бюджет і давала б президентові можливість ставити вето на окремі видатки з державного бюджету. Ту проблему варто б взяти до уваги архітекторам української конституції.

У цих справах Президент Кравчук на компроміси не повинен іти. Ніяким підприємством, ніякою організацією, ніякою державою рада, що складається з кількох чи кількадесяти чи кількасот людей успішно адмініструвати чи управляти не може. Конституція України повинна встановити, що

(Закінчення на стор. 4)

М. Мельник

У БОРОТЬБІ ЗА КОНСТИТУЦІЮ І ВИБОРЧИЙ ЗАКОН — БЕЗ КОМПРОМІСІВ

Можна було всього сподіватися від неправних керівних діячів у цю складну і небезпечну пору дворічного становлення державности незалежної України, але важко збагнути, як таке трапилося внаслідок недавньої зустрічі президентів України і Росії в кримській Масандрі. Як повідомляє демократична українська преса, президент Росії прибув на зустріч з ультимативною вимогою: „За незалежність треба платити!" І, вважаймо, розгублений від грізного тону Президент України запитався: „Скільки?"

В дійсності, — справа не в мільйонах чи більйонах. Не одержувати борг України за нафту прилетів президент Росії, а щоб забрати цілу Чорноморську фльоту. І безумовно, приєднати до Росії Севастопіль. Про таку легку перемогу у довготривалій конфліктній справі президент Єльцин з абсолютним переконанням заявив у своєму телевізійному виступі: „Черноморский флот отныне полностью принадлежит России, а также Севастопольский порт в полном обьеме. Таким образом, спорный вопрос закрыт!"

Отак, бачите, просто і легко, — спірне питання фльоти і Севастополя закрито? А як же бути з ухвалою Ради Безпеки ООН, яка на звернення цього ж українського Уряду рішуче засудила великодержавницькі претенсії російського парляменту, за його територіяльні вимоги до України? Зокрема, про той же Севастопіль.

Президент України, віддаючи Росії українську частину фльоти і українське місто Севастопіль, в „полном обьеме" рішення ООН анулював на радість Росії: беріть нашу фльоту, володійте нашим Севастополем, а якщо мало, ми згодні і більше заплатити за незалежність... І ядерну зброю віддамо... І в економічне ярмо шию підставимо...

Зухвала вимога платити за незалежність не викликала у жодного члена української делегації на чолі з Президентом ані найменшого обурення: „Кому платити?" „Хто кому і скільки винен?" Замість платити за незалежність, належало б вимагати відшкодування за довгорічну залежність від Москви, за поневолення і злодійське пограбування України. Рахунок піде на трильйони, якщо підрахувати, яка доля України в побудові привласнених Росією фльотів, — Тихоокеанського, Північного, Балтійського. А скільки лежить в російських музеях, картинних ґалеріях, у банках українського золота, дорогоцінних каменів, які утаюються від справжніх власників цих та інших багатств?

Масові протести і вимоги скасувати ганебну угоду і зажадати відставки Президента-капітулянта перед імперською Москвою змусили Президента Кравчука шукати виправдання. Мовляв, ніякого документу ще не підписано, мова лише йшла про те та се, одне слово, просто поговорили, побесідували в колишньому царському палаці в Криму. Випили чудового вина з масандрівських льохів... Розцілувалися і роз'їхалися...

Однак, не втримався, заявивши, що ця фльота нічого не варта і слід буде похвалити, що так вигідно він його продав Росії. Мовляв, розрахуємося за нафтові борги та ще й заробимо на... побудову власної фльоти. Одне слово, обдурили Єльцина! Аргументи сміху варті! На превеликий жаль, тут аніяк не пахне жартами. Єльцинська команда, будьте певні, — підрахує вартість української частини фльоти так, що за борги доведеться ще й чимало доплачувати.

Якщо дійсно такі кораблі непотрібні, то чому Урядові України не продати їх іншим державам за валюту і потім за неї будувати кращі судна? На це Президент відповів смиренно: „Ми дожилися до того, що вкрай потрібно віддати борг, інакше лишимося без енергоносіїв, — Росія не дасть їх нам". Простою мовою це означає, — Київ готовий ще не раз платити Москві за незалежність від неї. А Москва й надалі виставлятиме Києву рахунки за „даровану" нею незалежність. Виглядає, що теперішньому Урядові України довподоби постійна залежність від Росії.

Внаслідок колоніяльної політики большевицького уряду економіка всіх республік колишнього Союзу пов'язувалася з інтересами Москви. Україна не випадково була позбавлена власної забезпечености таких енерґоносіїв, як нафта та ґаз. Багатющі родовища природного газу та нафти в західній Україні (Дашава) та на Слобожанщині (Шебелінка) були по-хижацьки викачані ґазопроводами на Росію. Дальші пошуки нових покладів припинилися, щоб міцніше утримувати в своїх руках Україну.

Така ж ситуація складалася і в паперовій промисловості: Україна змушена весь час бути залежною від російських паперових фабрик.

Саме енерґоносіями та папером Росія і шантажує Україну: дає стільки, щоб постійно тримати її в московській вуздечці.

Попереду я висловив переконання, що переважній

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, хто приносить славу городові Лева

Ні, хай читач не шукає після такого заголовку за прізвищами наших політичних героїв чи провідників громадського життя із міста Львова. Бо славу приносять не лише ті, хто проливає кров чи стоїть непохитно на пості, який їм життя призначило. Є ще інші можливості принести славу містові свого народження, чи перебування і саме про ці хочемо сьогодні згадати.

Львів був уже від довгих років, а то і століть носієм нашої культури на різних відтинках, але особливо прославився у ділянці музики. Скромний своїм приміщенням в закутку сліпої вулички Шашкевича, з якої постійно неслися довкруги звуки музики, Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка став колискою цілого ряду визначних музичних постатей, що саме в цьому інституті, який названо відтак в часах совєтської окупації консерваторією, творили, навчали і ширили любов до музики, яка неслася широко у світ. Про це думала я слухаючи знамените виконання концерту „Львівські композитори", яким наші музики зі Львова прославляють тепер композиторів минулого і сучасних днів, саме тут в Північній Америці, далеко від рідного міста.

Здається, рідко таке трапляється, щоб слухач концерту знав особисто всіх музиків, твори яких виконується, а я, завдячуючи своєму вікові маю таке щастя. Тож не диво, що під звуки їхньої музики появилися перед очами незабутні постаті Н. Нижанківського, В. Барвінського, С. Людкевича, А. Кос-Анатольського. А з ними немов живий будинок Інституту з цією музикою, що звучала із нього в найкращій формі, висипалася на вулиці Львова та плила у широкий світ. Ті, які творили цю музику, були також найкращими педагогами, які поруч своєї творчої праці мали терпець вишколювати молодих музик. Багато з них виховав директор Інституту В. Барвінський — завжди переобтяжений десятками обов'язків, завжди у поспіху та заклопотанні, така маркантна постать своєю левиною гривою. Тихим, скромним, перебільшено ввічливим педагогом, а притому незабутнім композитором був Н. Нижанківський. С. Людкевич широковідомий кільком поколінням, розсіяний професор, про що досі розповідають у дотепах, незабутній із своєю чорною пелериною і великим мистецьким чорним бантом. М. Колесса завжди визначався постриманістю і спокоєм, до чого йому допомагало постійне гладження виплеканої короткої бороди. І вкінці наймолодший із цієї групи, Кос-Анатольський, про якого спомин пов'язаний із незабутніми балями преси, коли львівська товариська „сметанка" танцювала до його тоді перших композицій та при його співі.

Усі ці постаті ввижалися під звуки витонченої музики, а до них долучилися їхні вихованки — сьогоднішні композитори М. Скорик, Ю. Ланюк і душею львів'ян, хоча мешканець Ню Йорку І. Соневицький.

Кажіть, що хочете, але всі вони, як цілий ряд вишколених саме ними музик, як ось хоча б колись славна на цілий світ піяністка Любка Колесса чи тепер лавреати міжнародних конкурсів фортепіяну, скрипки, співу, віолі, яких важко навіть і зрахувати, це ті, якими поруч композиторів можна похванитися у цілому культурному світі. Вони усі приносять славу городові Льва в ділянці високої музичної культури, яка не потребує слів, не потребує пояснень, але відкриває всюди широко двері, немов добра візитна карта і вказує на високоякісність творчости українських музиків.

О-КА

Марта Богачевська

РІК В УКРАЇНІ

КОНЦЕПЦІЯ ПРО КОНЦЕПЦІЇ

Проживши рік в Україні, і то незалежній, мимоволі застановляюся, як би то я коротко та чітко передала свої враження, чи спомини, про мою версію того, що сімдесят років тому Осип Назарук, чільний політик України, назвав „Рік на Великій Україні". Хотілося, щоб це був просто рік в Україні, а не матеріяли для історичного документу. Є про що писати навіть цілі томи, та один аспект ситуації в Україні вражає мене найбільше. Впродовж року, я намагалася, в міру можливостей, жити життям буднів в Україні, вкладатися в рамки черг, зайнять, зацікавлень. Так як історик, я не змогла відмежуватися від минулого, а як американка я не могла завісити обсерваторського змислу. Мене не покидала думка, що сучасні політики немов би повторюють підхід своїх попередників з Визвольних Змагань, підкреслюючи патріотизм, духовість, національне відродження, — крилаті фрази, які не нагодують щоразто збіднілого народу.

Межа між наукою і політикою у Східній Европі в останні століття була прозорою, від чого пострадала як наука, так і політика. В горезвісний період Совєтського Союзу, з'єднання науки з політикою довело до знищення політики насиллям, а науки директивами згори. Перед створенням СССР переконання, що наукові принципи застосовані в політиці та в державотворенні доведуть до більш раціонального та видайного ужиття людського потенціялу та приведуть до втілення ідей миру та ідеалів справедливости, значно причинились до популярности марксизму серед інтеліґенції. Саме поняття інтеліґенції, навіть у її передсовєтським окресленням творчо-трудової кляси, це східньоевропейське явище, мовляв наука та зацікавлення громадсько-політичними проблемами надає знання і вміння виробити — а згодом і застосовувати — напрямні політичної та суспільної дії. Тим самим витворюється поняття, що інтеліґенція має обов'язок провадити народом і говорити в його імені. Щобільше, то що інтеліґенція почувається більш впевнено у світі ідей і теорій, чим у щоденному практичному мотанні, витворюється нахил вважати систематичний інтелектуальний підхід, який надається до висвітлення інтелектуальних проблем, рівнозначним з пляном дії, чи стратегії чи просто способом проведення акції. Так ідеологія, чи світоглядове підложжя переливається на програму дії, і остання, яка має бути тимчасовою і здатною віддзеркалювати обставини, клясифікується в концепцію. Виходить не тільки суміш політики і науки, але ще й теорії і практичних підходів.

У своїй суті такий підхід ставить під сумнів можливість демократичного розвитку. Він бо вимагає вироблення та оприлюднення напрямних праці, шляхом яких народ тоді повинен йти. А суть демократії — тієї дуже нечіткої і значно неохайної форми правління — полягає саме в тому, щоб цей аморфний народ, через своїх відповідальних представників, міг проводити політику без ударних гасел та програм, але в користь як і собі, так і загалу. Неможливе багатство загалу без багатства одиниць, але само багатство одиниць без відповідальности перед загалом приводить до використання багатства для окремих осіб і збідніння країни. Це громадяни колишнього Союзу знають добре. Еміґраційно-діяспорні групи, не маючи не так контакту з народом, як змогли вплинути конкретно на формування його думки та на відчуття тої думки, силою обставин звертають більшу увагу на вироблення концепцій чим на розроблення дії, що є нормальною функцією політиків. Бо в нормальних розвинутих демократичних системах, поодинокі партії виробляють програми дії і висловлюють загальні світоглядові погляди які співзвучні з переконаннями їхніх членів. В повністю розвинених політичних партіях, у відміну від ідеологічних рухів, така програма — це загальникові твердження, а не точні напрямні. Та, як кажуть в Україні, не про формування політичних партій хотіла я сьогодні говорити, а радше про те чи слід мужам держави займатись у першу чергу формулюванням підстав своєї політики чи треба їм займатись самими справами. Тобто, чи слід їм займатись аналізою їхніх дій, чи самими діями? (Можемо з чистим сумлінням говорити про мужів держави, бо наразі жінок і на пальцях однієї руки легко перерахуємо).

Старі римляни вважали, що музи мистецтва змовкають у воєнні часи. Притихає також у щоденній метушні політичної дії можливість всебічного обдумання та представлення джерел політичних напрямів та рішень. Недаром великі політичні мужі пишуть спомини, коли відходять від активної діяльности, а не друкують своїх щоденників, чи записів розмов. Інтелектуальне обдумання політики вимагає відмежування від прямої заанґажованости нею — двом богам можна служити, але не в той самий час.

Обдумання дії, наукова аналіза концепції, саме представлення джерел власної думки — не згадуючи вже про загальну характеристику таких понять як культура, духовість, вартості, наука, гуманізм, досліди тощо, — вимагає чіткого окреслення і заразом довгого пояснення бо маємо до діла не з точними поняттями, а з дискусійними окресленнями різноманітних переливних понять. Наше вжиття мови — як засобу зв'язку та передання символів — само по собі змушує конфронтувати думку автора із зрозумінням читача. Тобто, будь-яка концепція вимагає конфронтації з думкою консумента концепції автора. Таке взаємновідношення „тексту" з „читачем" — це суть справжньої наукової думки. Вона не повинна і не може проводити до абсолютного консенсусу, а радше до дальшої дискусії, на іншому щаблі. А в чому ж суть політики?

(Закінчення на стор. 4)

„Вони відчули..."

(Закінчення зі стор. 1)

Представники мирян при кожній нагоді підкреслюють, що вони не просять, а таки домагаються своїх прав, які так потрібні для розвитку УГКЦеркви. Але всі вони стоять на засадах єдности УГКЦ у цілому світі та в тому напрямі працюють.

Голова УПСо розповідає, що він не лише був на нарадах у Львові та вислухав поглядів мирян там же, але відвідав також Президента України Леоніда Кравчука з проханням, щоб Президент та його Уряд сприяли розвиткові УГКЦ і щоб він стояв також на [illegible] формі конечности патріярхату в цій церкві. В. Колодчин підкреслив, що конференція Світового Християнського Конгресу у Львові винесла резолюцію, якою бажає впливати на замирення між УГКЦ і УАПЦ та радо бачила б одну УАПЦ. При тому голова УПСО розповідає, що на панелі молоді були присутні представники всіх віровизнань і це викликало незвичайно цікавий діялог. Він також зі захопленням говорить про рівень дискусії молоді і про 30.000 молодих людей, що зібралися в парку „Вознесіння" на цілонічне „чування". Але... саме у своїх дискусіях молоді люди висловили своє розчарування Папою Іваном Павлом II, що є для одних добрим батьком, а для других ні. Тому власне вони відчувають, що є другорядними католиками і тому як миряни хочуть мати голос у церковних справах. Ціла конференція СХК у Львові проходила, як інформують гості, під почуттям, що „ми греко-католики, належимо до могутньої світової Католицької Церкви, але хочемо бути рівноправною, автономною, помісною Церквою, з головою її патріярхом, а всі ті права є забезпечені Берестейською унією і канонічними правилами.

Голова УПСО В. Колодчин на відвідинах у Президента України Л. Кравчука.

В цьому напрямі висловився також глава УГКЦ Мирослав Іван Любачівський у своєму широкому зверненні з квітня цього року, в якому чітко підкреслює прохання до Папи Івана Павла II визнати вкінці патріярхат. Є ясним і незаперечним, що є один глава УГКЦ є один Патріярх і всі митрополії УГКЦ повинні бути йому підпорядковані.

Які дальші пляни УПСО і всіх його крайових управ? — питаємо гостей.

— Отож дальше стояти в обороні прав УГКЦеркви на засадах помісної Церкви, на засадах патріярхату і сприяти широко закроєній безпосередній акції і в Україні, і в діяспорі писання в цій справі листів до Папи Івана Павла II, до курії і до Східної конгрегації у справі визнання патріярхату і проти обмеження юрисдикції глави УГКЦ. Миряни по цілому світі намагаються у зустрічах з владиками представити свої постуляти і щоб вони, як духовний провід, ставали об'єднано і твердо в обороні прав УГКЦ та разом із Кардиналом М. Любачівським розбудовували нашу помісну Церкву.

Отже перед мирянами стоять поважні завдання і представники УПСО, будучи у Львові на зібраннях вірних УГКЦ та почувши їхні погляди, відбули також довшу авдієнцію у Кардинала М.І. Любачівського, з яким могли переговорити усі ці актуальні питання та стратегію дальшої акції.

На закінчення відвідин у головного предсідника УНС Уляни Дячук та редакції „Свободи" представники марянського руху в ЗСА звернулися з проханням інформувати про всі ці важливі проблеми через нашу пресу.

Верховна...

(Закінчення зі стор. 1)

владдя і не виключено, що хвиля може докотитися до України. Він закликав довіритись мудрості Президента, який має взяти на себе велику відповідальність.

Під кінець вечірнього засідання депутати схвалили протокольне доручення сформувати делегацію, яка поїде 24-го вересня до Москви з метою домогтися виконання раніше підписаної угоди про спільний економічний простір і про ринок товарів СНД, замість того, щоб творити економічний союз.

Тим часом перед будинком Верховної Ради продовжується акція за резигнацію Верховної Ради. З учасниками пікетування зустрілися керівники політичних партій демократичного спрямування. Вони висловили затурбування подіями у Москві й закликали продовжити пікетування з метою домогтися резигнації Верховної Ради і призначення нових виборів на багатопартійній основі. Група пікетувальників оголосила голодівку, вимагаючи не підписувати угоду про входження України до економічного союзу. Вони сіли на бруківку і заявили, що не встануть до повної перемоги. По закінченні сесії Верховної Ради до них вийшли депутати і повідомили про результати обговорення та закликали пікетувальників припинити голодівку.

„Горнусь до тебе, Україно!"

Ансамбль „Смерічка". У другому ряді другий і третій зліва — Павло Дворський і Назарій Яремчук.

Саме так називається концертова програма, з якою завітає до нас народний артист України Назарій Яремчук та заслужений артист України, композитор і співак Павло Дворський. У народі кажуть, що Буковина — це зелена гілка України, земля добрих, мужніх і талановитих людей. Все вміють, і добре працювати, і гарно співати. Саме серед таких людей і народився чверть віку тому відомий нині в Україні та далеко за її межами ансамбль „Смерічка", з яким і пов'язали своє життя і творчість Назарій та Павло. Українські пісні у їхньому виконанні аплодували жителі Мадярщини, Чехо-Словаччини, Німеччини, Аргентини, Бразилії, Індії, ЗСА, Канади та багатьох інших.

Їх об'єднав Володимир Івасюк, який мав справді рідкісну здатність об'єднувати людей. І не лише як гостинний господар своєї оселі, центр уваги гурту друзів і однодумців. Сяйво його душі, мов магніт, притягувало і притягує до себе людей, натхнених однією ідеєю. Співаки, співом яких матимемо незабаром змогу насолоджуватися, є яскравими і гідними інтерпретаторами музики Івасюка, цього буковинського феномена, який став окрасою культури України. Колектив „Смерічка", його солісти — Н. Яремчук та П. Дворський, довший час тримається на найвищому щаблі української сучасної пісні, яка багато чим завдячує своєму злету цим мистцям.

Лицарем української пісні називають в краю Н Яремчука. В часи посиленного гноблення українського народу та його мистецтва його дух не зламався під натиском генералів від культури промосковської орієнтації і у виконанні Назарія звучали волелюбні пісні Володимира Івасюка, Левка Дутківського, Кос-Анатольського, Павла Дворського та інших. Пісні „Червона рута", „Незрівнянний світ краси", „Смерекова хата" і досі популярні в Україні та за її межами.

У лютому цього року в Чернівцях, з нагоди 40-річчя композитора і співака, заслуженого артиста України П. Дворського, проходили творчі вечори. Немало було сказано добрих і теплих слів подяки і пошани на адресу Павла за його натхненну працю в галузі розвитку української пісні. Його сьогодні по праву називають послідовником В. Івасюка. Пісні Дворського „Смерекова хата", „Батькова криниця", „Стожари" по популярності і змісту стають в один ряд з піснями Івасюка „Червона рута", „Водограй".

Разом з ансамблем „Смерічка" у концерті бере участь дует „Писанка", який виник на найвищій хвилі українського національного відродження. Певно, так хотілося долі, щоб на першому Всеукраїнському фестивалі естрадної пісні „Червона рута" у 1990 році зустрілися співачка з Буковини Оксана Савчук і музикант-цимбаліст з Гуцульщини Іван Кавацюк. В них була одна мрія, одна мета: зробити все, щоб з естради зазвучала пісня-легенда, пісня-балада, які ще бережуть поодинокі народні співці, або невидруковані фоліянти фольклористів. Іван Кавацюк — музика з діда-прадіда. З 5 років Іванко почав грати на цимбалах, на все життя запам'ятавши батьківську науку віртуозної імпровізації. На „Червоній руті" він почув голос Оксани, який так органічно був створений Богом для музики його цимбал. З першим своїм концертом Оксана та Іван виступили на Великдень і з того дебюту дует почав називатися тихим красивим словом „Писанка".

Отже, шановні читачі, у жовтні-листопаді ви будете мати приємну нагоду побачити і почути чудовий концерт під назвою „Горнусь до тебе, Україно!".

Слідкуйте за повідомленнями у нашій газеті.

Юрій Дармограй

75-ліття парафії Святого Вознесіння у Мейплвуді

Мейплвуд, Н Дж. — Тут у неділю, 10-го жовтня ц. р відзначить свій 75-літній діямантовий — ювілей Українська Православна Церква св. Вознесіння. Святкування почнеться о год. 9:30 ранку Архиєрейською Службою Божою, яку очолить Митрополит Константин з Чикаго в співслуженні настоятеля о. Євгена Богуславського та сусідніх священиків. Після Літургії, в год. 1-ій по полудні відбудеться ювілейний бенкет у готелі Рамада Інн у Іст Гановері при дорозі ч. 10 Захід. З нагоди ювілею парафія видає пропам'ятну книжку, в якій відобразиться її довга історія.

Заснована 1918 року українцями з Галичини парафія Св. Вознесіння була однією з перших православних парафій в Америці та відіграла важливу ролю у заснуванні і житті Української Православної Церкви в ЗСА. Сюди приїхав у 1924 році з Києва Єпископ (пізніше Митрополит) Йоан Теодорович, і тут відбувся перший Собор УПЦеркви в ЗСА в тому ж році. Продовж 75-ох років парафія переживала різні фази розвитку: то втішалася великим членством і широкою активністю, то боролася із всілякими труднощами. Зі зміною обставин змінялися і місця осідку: спочатку це була велика церква на Мортон вулиці, потім — менше приміщення на Корт вул.; від 1938 до 1970 року — гарна мурована церква з будинком і садком на 19-ій вулиці в Нюарку; 1971—74 — в найнятому приміщенні, а від квітня 1974 року — теперішня церква при Ірвінгтон аве. у Мейплвуді, яку врочисто посвячено 15-го червня 1975 року під проводом тодішнього Митрополита Мстислава та настоятеля о. Івана Наконечного.

Святкуючи своє 75-ліття, парафія св. Вознесіння має всі підстави гордитися своїми досягненнями, здобутими посвятою та невтомною і відданою працею її засновників-піонерів, всіх настоятелів, парафіяльних управ, прицерковних організацій, хористів, братства і сестрицтва та кількох поколінь жертвенного, вірного і працьовитого членства.

У справі замовлень на бенкет слід телефонувати на число телефону (201) 763-3932.

Ділимося сумною вісткою,
що в четвер, 23-го вересня 1993 р.
померла проживши 102 роки
наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ та ПРАБАБЦЯ

бл. п.
Олімпія Хойнацька

ПАНАХИДА в п'ятницю, 24-го вересня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні, Бурнадз, Кліфтон, Лейквю авеню; ПОХОРОН в суботу, 25-го вересня, о год. 10-ій ранку з церкви св. Миколая, Пассейк, Н. Дж. на цвинтар св. Духа, Гемптонбурґ, Н. Й.

У глибокому смутку:
діти —
ІРИНА з мужем БОГДАНОМ ЧАЙКІВСЬКИМ
ЛІДА ІГНАТ
МИРОСЛАВА ТЕРШАКОВЕЦЬ
п'ять внуків
шість правнуків

ГОЛОВА ВИКОНКОМУ Палестинської визвольної організації Ясір Арафат заявив, що приїде в Єрихон з початком наступного року, щоб особисто контролювати запровадження палестинської автономії, згідно з підписаною у Вашінґтоні палестинсько-ізраїльською мирною угодою. Я. Арафат повідомив також, що переговори між двома сторонами щодо практичного здійснення пунктів угоди почнуться 16-го жовтня цього року.

КУРС ЦІННИХ ПАПЕРІВ на польських біржах катастрофічно впав після перемоги лівих партій у недавніх парляментських виборах. Це є вислідом побоювання, що в Польщі тепер загальмуються економічні реформи. Ліві партії, готуючись до виборів, пообіцяли збільшити видатки на соціяльне забезпечення і на пенсії, а це приведе до збільшення й без того дуже великого дефіциту державного бюджету.

Залежна...

(Закінчення зі стор. 2)

більшости членів українського Парляменту та Уряду надзвичайно вигідна така залежність від Москви. В цьому відношенні відіграють і політичні і економічні мотиви: з одного боку, — хай якнайдовше існує залежність від Москви, тоді швидше зникне всяка незалежність України, а з боку особистих інтересів, на дефіцитному постачанні нафти та паперу номенклятурній мафії можна добре заробити.

Абсолютно ясно, що ніхто в Уряді не дбає про вивільнення господарства України від російської залежности. Україна, наприклад, має можливості закуповувати нафту в інших країнах, відмовившись значною мірою від Росії. Іран та багаті нафтою країни Близького Сходу готові на вигідних для України умовах привозити нафтові танкери до українських портів. Але ні в Одесі, ні в Іллічовську нині немає умов, щоб забрати і перетранспортувати цю нафту. Уже два роки українським Парляментом заблоковується рішення про будову так необхідного терміналу, який уже зараз міг бути готовий відбирати нафтотанкери. І, можете тільки уявити, не довелось би тоді рабськи випрошувати в Росії кожну цистерну тюменської нафти. (До речі, її видобувають там переважно українські нафтовики, яких туди забрали, коли закрилися нафтові промисли на Західній Україні).

Така обурлива ситуація з виробництвом в Україні паперу для видавництв, які задихаються та закриваються, не отримавши з Росії друкарського паперу. Понад рік тому китайські промисловці пропонували на сприятливих для України умовах побудувати в короткому часі паперову фабрику на кукурудзяному бадиллі. Ну, що можна сказати, — і цей проєкт уперто не здійснюється! Абсолютно явне прагнення прокомуністичної мафії тримати країну і в цьому продуктові в залежності від Москви. Тут особливо показова і політична мотивація: придушити українську пресу, пошкодити культурному прогресові незалежної України.

Останні події, особливо у зв'язку з домовленням президентів у Масандрі, наочно засвідчують, що без звільнення від залежности Москви не може утвердитися незалежність України.

Рік в Україні

(Закінчення зі стор. 2)

Політика — це мистецтво можливого. В демократичних суспільствах вона включає консенсус загалу; в авторитарних — поєднання сили і пропаганди; а в тоталітарних — фізична і духова контроля над населенням. Влучність і успішність політики міряємо конкретними результатами, а не логічністю думки чи елеґантністю стилю презентації. І ще застосовуємо до політики мірило сили — влучну політику можна застосувати мирно, а ужиття сили вважаємо терором, неуспішною політикою тиранів. Виглядало б, отже, що для успішної політики треба відчуття потреб народу, рації держави і застосування відповідних дій. Для науки і роздумувань треба концепцій, інтелектуальних конфронтацій, дискусій над поняттями мови, культури, цивілізації, краси, правди, вічного і проминаючого. Намагання в той же самий час перетворити концепції в дії приводить до неуспішності одних і неточности інших.

В Україні великий голод на вартості, це видно з популярности різних віровизнань та екстрасенсів, з гороскопів і передісторичних вірувань старих русичів. Але навряд чи саме концепція української віри, культури, чи духовного відродження задовільнить зрозумілі пошуки такого багатогранного населення як населення України. Так, Україна не має концепцій власної культури — а чи має її Франція, Індія, або З'єднані Стейти Америки? І котра держава світу провадить зовнішню політику згідно згори виробленою концепцією дії?

День за днем, слухаючи повільних програм у радіо та телебаченні про потребу злагоди у наші трудні дні, слухаючи досить безплідних та довгих дебатів чи радше виступів депутатів, слухаючи нарікань у довгих черґах, мені робилося моторошно. Прапор гордо має так, як у пісні з котрою я виростала, а от народ не гордо йде за ним, тим прапором. Радше, народ, обвантажений власною картоплею, яку сапав досвітньою технікою ще й досвіта, тяжко тягне ногами тримаючи в руках важкі торби на щастя щедрого врожаю. Йому, цьому народові, не до концепцій та й не надто до пісень. Створить держава умовини, щоб цей народ сам себе вигодував, сам прожив, без чиєсь ласки, та без ляскоту нагаїв? Так би хотілось, щоб на цій багатій землі нарешті й народ збагатів. Та події останніх місяців, а особливо останніх днів, не надто веселі.

Так що, панове політики України, залиште собі концепції на писання споминів? Чи, як ваші попередники, писатимете не спомини, а виправдання неуспішности вашої політики?

ПРИВІТ З НОВАЦЬКОГО ТАБОРУ
ДАРИ КУЛЬТУРИ
БАТУРИН, КВЕБЕК.

У боротьбі...

(Закінчення зі стор. 2)

— за винятком кримінальних промахів — ніхто президента з уряду усунути не може, ані парлямент, ані референдум. Позбутись неефективного президента можна в багато кращий спосіб, вибираючи його не на більше чим на чотири роки. Воно просто тяжко собі уявити, що народ міг вибрати на президента таку нездібну людину, яка зуміла б „угробити" країну за такий короткий час.

Президент, а не прем'єр-міністер, повинен бути головою уряду — так як це недавно Кравчук запропонував Верховній Раді. Тільки в такому випадку людина, що управляє країною має можливість впровадити в життя ту політику, на основі якої він був вибраний. В такому випадку він теж не мусить конкурувати та йти на компроміси зі своїм прем'єр-міністром.

Конституційна Комісія згідна в тому, що президент повинен представляти кандидатів на міністерські портфелі парляментові на затвердження. І це є правильно. Та в ніякому випадку парлямент не повинен мати права усувати з посади якогось члена Уряду. Немає нічого ґіршого, як ситуація, де прем'єр-міністер — завдяки підтримці в парляменті — може робити не те, що йому каже президент.

Президент Кравчук не повинен іти на компроміси в справах, які заторкають долю країни на десятки літ. Ми знаємо дуже добре, до якого хаосу допровадила парляментська влада в Італії чи Франції. Пощо повторювати помилки цих країн?

Кравчук повинен подбати про те, щоб проєкт конституції, спертий на принципах сильної президентської влади, був підданий під голосування у Верховній Раді. Коли б Верховна Рада його відкинула, тоді Президент за всяку ціну повинен знайти вистачаючу кількість депутатів, щоб Верховна Рада слабої версії конституції не змогла прийняти. Тоді для Кравчука відкривається можливість подати свою версію конституції на референдум. При тому всьому варто пам'ятати таке: конституція твориться не для теперішнього Президента і не для теперішнього Парляменту. Вона повинна бути така, щоб запевнити і демократію і політичну стабільність на грядучі десятки, а то й сотні літ.

Незвичайно важливою є теж проблема закону про вибори. Обговорюються моделі мажоритарного, пропорційного та мажоритарно-пропорційного способу виборів. Остання концепція — це компроміс між першою і другою, цебто, одна частина депутатів мусіла б здобути більшість голосів, друга частина була б призначена партіями на основі кількости голосів поданих на ту чи іншу партію.

Тут теж варто б людям, які журяться не своїми інтересами, а долею країни, зорганізувати досить депутатів, щоб Верховна Рада прийняла мажоритарний принцип голосування. Проблема та є така ясна, досвід у тій ділянці є такий багатий, що проблема була б майже бездискусійна, якби не прихід на політичну сцену цілої маси отаманчиків, які за всяку ціну хотіли б засідати в Парляменті.

Пощо Україні 20 чи 30 партійок, які без сумніву будуть веґетувати внаслідок пропорційного виборчого закону? Сьогодні в політиці заавансованих країн у важливих справах аж таких великих розбіжностей немає, щоб виправдати існування такої великої кількости партійок. У Німеччині уже існував коаліційний уряд Християнської і Соціялістичної партій. У Франції уже другий раз соціялістичний президент не зрезиґнував, коли його партія програла вибори і співпрацював і співпрацює зі своїми політичними противниками. В Америці в критичних ситуаціях чи в справах, що в основний спосіб заторкають цілу націю, Демократична і Республіканська партії знаходять спільну мову. Отже пощо Україні виборчої системи, наслідком якої буде політична дестабілізація країни?

СПРОСТУВАННЯ

В рецензії д-ра Романа Барановського під заголовком „Переклад цікавої книжки" з 14-го вересня ц.р. в „Свободі" ч. 174 помилково подано, що книжку можна замовляти в Соні Барусевич у Норт Порті на Фльориді, а в дійсності та книжка видана в Україні і її нема на продаж у ЗСА. — **Софія Барусевич.**